

QUATRE ANYS DE CORONAVIRUS

Una dona resident en un geriàtric descansant a la seva habitació en una imatge d'arxiu. XAVIER BERTRAL

La precarització i la falta de personal s'enquisten als geriàtrics

Els canvis en els sous i les tarifes públiques fan curt en un dels sectors més afectats

MARTA RODRÍGUEZ CARRERA
BARCELONA

Quatre anys després que a les residències sumessin 9.000 dels 30.000 morts per la covid, les conclusions del grup de treball del Parlament sobre què va fallar no assenyalen responsables. Al llarg d'aquest temps, els centres han recuperat la normalitat, però en molts aspectes no s'han corregit les deficiències estructurals que arrossega el sector. De professionals no n'hi ha.

Les plantilles fan curt i cada cop tenen menys formació, denuncia el delegat de CCOO de geriatría, Pep Martínez, que assenjala que les infermeres de les residències, per exemple, de seguida que poden marxar a la sanitat perquè els sous són més elevats, mentre que la resta de perfils "fugen" a altres sectors. El dèficit de professionals és un fet que admeten tant Drets Socials com les patronals i, segons els treballadors i les famílies, aquesta mancança es tradueix en menys qualitat del servei.

Les ràtios de professionals per residents no s'han modificat, i fins i tot sovint és impossible substituir una baixa laboral amb personal format, denuncien tant Martínez com María José Carcelén, la portaveu de la Coordinadora de Residències 5+1, que no veu "millores en el dia a dia" dels centres. De fet, qüestiona si "un gericultor pot fer-se càrrec de 10 o 13 persones". Per la seva banda, el sindicalista incideix

en el fet que la falta d'infermeres "recau" en aquests gericultors que ja van prou carregats, mentre que la portaveu de la plataforma de familiars Els Estels Silenciats, Lola Muñoz, es queixa que les plantilles "s'omplen de personal sense formació" per tractar amb grans dependents. "Estem pitjor ara que abans", reflexiona Muñoz, que critica "la ineptitud" dels polítics.

Per intentar retenir el personal, finalment, les patronals i els sindicats majoritaris van signar el 2021 un acord qualificat d'històric que suposava un augment dels sous del 6%. No obstant això, per a Martínez l'increment és tan baix que "es frega el salari mínim". Pascual insis-

MARGE PER TRIAR SI FEM PETONS O ENCAIXEM MANS

"Som éssers socials i necessitem la interacció en persona, el contacte, les abraçades", explica Anna Forés, pedagoga i directora de la Càtedra de Neuroeducació de la UB. "Quan t'abracem amb algú entra en joc el tacte, però també les olors i la mirada", afegeix. És per això que, quatre anys després, les relacions socials i afectives no han canviat gaire. Amb una excepció: "Hem guanyat cert marge de respecte a l'hora de saludar", apunta. És a dir, a l'hora de triar si fem dos petons o una encaixada de mans, per exemple.

ES REFREDA L'INTERÈS PELS PISOS AMB BALCÓ

Les terrasses, els balcons o els patis van ser espais cobejats en els habitatges durant el confinament. Ara, però, el valor que se li atorga s'ha anat "refredant", diu Òscar Gorgues, Gerent de la Cambra de la Propietat Urbana de Barcelona. "Hi ha elements que pesen més, com el preu", afegeix, i assenjala una tendència que s'ha heretat de la covid: el teletreball. "Ajuda la gent a poder-se plantejar millores i canvis de domicili. Ja no cal tenir tant en compte la proximitat al lloc de treball", diu.

teix en el fet que sense més inversió que eixugui l'infrafinançament crònic de les residències no es pot fer més. Per això, el juny del 2023, la patronal de les residències ACRA aplaudia l'acord amb el departament i els sindicats per apujar les tarifes dels serveis [el preu que paga la Generalitat per una plaça] un 6%. Per contra, ara s'ha mostrat molt crítica amb el 5% que Carles Campuzano planteja en el pressupost per a aquest any: assegura que "és insuficient i posa en perill professionals, empreses".

Segons la patronal, el preu d'una plaça de grau III (els grans dependents) finançada públicament ha passat de 1.869 euros l'any 2010 a

2.124 el 2023, una actualització insuficient. Campuzano ha tret pit dels comptes perquè sumen 3.612,3 milions d'euros, 290 més que el 2023, però repeteix que el problema de base és "l'infrafinançament" de Catalunya en dependència.

Un cop acabada la pandèmia, han tornat les llistes d'espera: hi ha 13.000 persones, i en un 60% dels centres l'espera és d'un any. Per retallar aquests terminis, Drets Socials hi aboca 26 milions d'euros i es compromet a la creació d'un miler de places per a gent gran, persones amb discapacitats i amb problemes de salut mental. L'altra aposta de la conselleria que lidera Campuzano és l'increment de la prestació econòmica vinculada (PEV) fins a arribar als 1.239 euros mensuals, amb la qual espera assignar 5.000 places.

Mala gestió sense responsables

Al quart aniversari de l'esclat de la pandèmia s'hi arriba amb la decepció i indignació que van deixar les conclusions del Parlament entre els familiars, els comuns i la CUP, així com a Metges Sense Fronteres i Amnistia Internacional. El motiu, coincideixen tots, és la falta de crítica i designació de responsables. L'únic que els parlamentaris assenyalen, però, és que la covid va confirmar que les inspeccions als centres són "deficients". Per a tot Catalunya, el departament té 29 inspectors de geriàtrics, una plantilla que fa poc el conseller veia ben dimensionada, tot i que el departament prepara canvis en la inspecció.

En el futur, les residències hauran d'adaptar-se al nou model previst: centres més petits per assemblar-se més a llars que a centres. De moment, està obert el període d'acreditacions, però el Govern insisteix que el seu model passa per l'atenció a domicili i, mentrestant, està implementant que metges i infermeres de primària visitin els residents per millorar l'atenció sanitària. —